

Tiina Elo vihr ym.

Kirjallinen kysymys Luonnontieteellisen keskusmuseon toiminnan turvaamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Luonnontieteelliset kokoelmat ovat mittaamattoman arvokas tallenne menneestä maailmasta sekä meille että tuleville sukupolville. Ne ovat luonnon oma muisti ja kansallinen ylpeyden aihe. Suomen luonnontieteellisten kokoelmien säilyttämisestä, kartuttamisesta, näytteille asettamisesta sekä niihin liittyvästä tutkimuksesta ja opetuksesta vastaa Helsingin yliopiston erillislaitoksena toimiva Luonnontieteellinen keskusmuseo (Luomus).

Luomuksen kokoelmat ovat laajuudeltaan maailman 50 suurimman joukossa. Niihin kuuluu yli 13 miljoonaa sieni-, eläin-, kasvi-, kivi- ja fossiilinäytettä. Yleisö pääsee tutustumaan kokoelmiin kolmessa yleisökohteessa, joissa vieraili viime vuonna yli 350 000 kävijää. Luomuksen ympäristökasvatustoiminta on vaikuttavaa ja mahdollistaa luontoelämykset myös kaupunkilaisille ja liikuntarajoitteisille.

Suurin osa kokoelmista on kuitenkin ainoastaan kotimaisten ja kansainvälisten tutkijoiden käytettävissä. Näytteitä tutkimalla selvitetään muun muassa luonnossa tapahtuvia pitkän aikavälin muutoksia, kuten ilmastonmuutoksen vaikutuksia suomalaisiin eliölajeihin. Luomuksen keräämiä tietoja hyödyntävät useat suomalaiset yliopistot sekä valtion tutkimuslaitokset.

Kokoelmien säilyttäminen ja esille asettaminen ovat Luomukselle yliopistolaissa määrättyjä valtakunnallisia tehtäviä, joista aiheutuu suurin osa museon kuluista. Muita Luomuksen lakisääteisiä tehtäviä ovat esimerkiksi sen hallussa olevan lajien levinneisyystiedon jakaminen, kuolleina löydettyjen rauhoitettujen eläinten vastaanottaminen ja CITES-sopimuksen tieteellisenä viranomaisena toimiminen.

Viimeisten kymmenen vuoden aikana Luomuksen rahoitusta on leikattu lähes miljoona euroa. Valtion rahoitus sen Luomukselle määräämistä valtakunnallisista tehtävistä kattaa enää neljänneksen tehtävistä aiheutuvista kuluista. Museon mittavista talouden sopeuttamistoimista huolimatta tilanne on kestävä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ehdotuksessa yliopistojen valtakunnallisten tehtävien rahoitukseksi sopimuskaudella 2021—2024 esitetään, että Luomuksen vuosittaista rahoitusta leikataan edelleen 400 000 euroa. Leikkaus uhkaa rapauttaa museon toimintakyvyn ja sulkea yleisökohteita.

Kirjallinen kysymys KK 408/2020 vp

Hallituksen tavoitteena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden väheneminen Suomessa sekä hillitä ilmastonmuutosta. Tavoitteet vaativat toteutuakseen suomalaisten luontosuhteen vahvistamista sekä tieteellistä tietoa, joiden tuottamisessa Luonnontieteellisellä keskusmuseolla on merkittävä rooli. Kansalliskokoelmiamme ei saa päästää rapistumaan, ja siksi Luomuksen rahoitusta olisi leikkaamisen sijaan kasvatettava merkittävästi.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus turvaa Luonnontieteellisen keskusmuseon rahoituksen ja toimintakyvyn?

Helsingissä 18.5.2020

Tiina Elo vihr
Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Saara Hyrkkö vihr